

(Nukeiaa i 2 psl.)

Veterinarija ir politika anais laikais

Iš dr. Kazio Almino atsiminimų

Mokslas turi būti bešališkas. Taip bent yra teorijoje, ir kai kuriais laikais bei palaimintose vietose tai būna ir netoli tiesos. Tačiau retai kada taip yra pasi-
taikę, pavyzdžiui, Rusijoje, ir jau ne vien per paskutinius penkias-
dešimt metų. Neatsilikio ir hitleri-
nė Vokietija.

Šioje atsiminimų atkarpoje, ku-
rią skelbiame dr. K. Almino sep-
tyniadešimties metų sukaitytos
proga, iš jdomaus stebėjimo taš-
ko aprašomas vienas toks įvy-
kis, kuriame susikirto, atrodo,
niekuo dėtas veterinarijos moks-
las ir bręstanti totalitarinė ideo-
logija.

Atsiminimai perrašomi iš
magnetinės juostos.

Ir taip 1930 metų lapkričio mė-
nesį su valstybine stipendija te-
ko išvykti į Berlyno Veterinari-
jos akademiją, vadinamą ten
"Tierärztliche Hochschule". Tai
buvo savarankiška veterinarijos
mokykla, kuri Hitlerio laikais
paskui buvo sujungta su univer-
sitetu. Viena iš žymiausių tuome-
tinių tos srities įstaigų. Užtai ji
buvo ir parinkta, nes jau tada,
žvelgiant į ateitį, buvo ir ruošia-
mas personalas būsimai Lietu-
vos Veterinarijos akademijai. Bu-
vo mūsų visas būrys. Be to, dvi-
dešimt devintais metais buvo pa-
siųsta pirmoji siunta, tai nuvyko
jau teko rasti keletą studentų,
kurie buvo pereina į antrąjį kur-
są. Jau radome lietuvių studen-
tų organizaciją Berlyne, ir vete-
rinarijos akademijoje jos skyriu.

Tuo laiku vien tik veterinarijos
mokykloje buvo apie aštuoniolika
studentų, o iš viso Berlyne
apie kokios keturios, penkios de-
šimtys lietuvių studentų. Minėti-
ni kompozitorius Vladas Jakubė-
nas, tuo laiku daktaro disertaci-
ją ruošiantis istorikas Zenonas
Ivinskis, na, ir daugelis kitų.

Ypačiai per tuos pirmus me-
tus teko spaustis. Aš, mat, bu-
vau padavęs švietimo ministeri-
jai prašymą, kad užskaitytų ma-
no Dotnuvoje laikytus mokyklos
dar negavęs tinkamo atsako, pra-
dėjau lankyti aukštesniojo kurso
dalykus. Pasisekė, ir man tas už-
skaitas davė, tad laimėjau nema-
žai laiko. Buvo tai ir savotiškas
mūsų jaunos Dotnuvos mokyklos
pripažinimas. Tik jau reikėjo ge-
rokai bėgioti iš vieno prosekto-
riumo į kitą, todėl šalutiniams
dalykams, net ir pačiam Berly-
no miestui, laiko nedaug teatli-
o. O Berlyne tuo metu pasitai-
kydavo visko. Mat, Vokietija ta-
da buvo gerokai ekonomiškai
prislėgta, buvo didelis nedarbas.
Yra tekę matyti žmonių net gat-
vėje sukritusių, ir visai ne iš
girtumo, o iš maisto nepriekš-
liaus. Galui pamirėt, kad greti-
mam bute mūsų kuklaus kamba-
rio gyveno bedarbis inžinierius su
penkiolikos metų sūnu, kuris sau
šioji tokį pragyvenimą susidary-
vo, parduvinėdamas gatvėje ba-
tų riešius. Pasitaikydavo nema-
žai inteligentuose savizudybių, bu-
vo visokių riaušių. Todėl ir su-
sidarė progų pasireikšti kraštuti-
numams — komunistams ir na-
ciams. Jie labiausiai ir kėlė tą
triukšmą, vieni ir kiti žadėdami
geresnę ateitį valstybei ir tautai.
Valdžioje buvo centro partijos,
bet ekonomija buvo anglų ir da-
linai amerikiečių bei prancūzų
prislėgta reperacijomis, tad kraš-
tui labai sunkiai sekė po karo
atsigauti.

Beje, ekonomiškai ir mums te-
ko spaustis. Turėjome stipendiją,
žinoma, bet, markė išvertus,
būdavo tik apie pusantro šim-
to markių, o už paprasčiausią
kambary reikėjo mokėti penkias-
dešimt, šešiasdešimt markių.
Vien už kambarį. Su maistu ir-
gi ne ką geriau. Pavyzdžiui, ne-
žiūrint, jog lietuviai arkliešius
nevalgo, bet Berlyne studijuojan-
tiems ir šito skanėsto teko para-

gauti. Ne iš jdomumo, bet iš
būtinumo, nes arkliešius kėpsni
galėjai gauti didesnę ir sotesnę ne-
gu kokios kitos mėsos.

Bet tai tik laikini nepatogu-
mai. Mums svarbiausia buvo stu-
dijos, ir, reikia pasakyti, jos vyko
sklandžiai. Jokio sunkumo nei su
administracija, nei su studentais
neturėjome. Su daugeliu vietinių
studentų net susidraugavom.
Riaušės būdavo dažniausiai fab-
rikais nusėtuose priemiesčiuose,
o miesto centre didelio triukšmo
nesigirdėjo, ir bent mūsų užsiė-
niečių niekas dar neužpuldinėjo.
Visai kita situacija pasidarė tris-
dešimt antrų metų pradžioje, ka-
da Lietuvoj pradėjo iškilti Klai-
pėdos klausimas ir buvo atideng-
tas vietinių bei importuotų nacių
rengiamas sukilimas Klaipėdos
krašte. Tai sujungdavo visą Vokie-

Dr. Kazys Alminas

tiją, bet ypač Veterinarijos aka-
demiją, nes pats aršiausias im-
portuotas naciis Neumanas pasi-
rodė esąs veterinarijos gydytojas.
Žinoma, tai mūsų profesijai di-
delės garbės nedaras, bet ką jau
padarysi. Ne vien šventieji ir iš
seminarijų išeina.

Tarp kitko, ta Klaipėdos nacių
byla verta daug didesnio atgar-
so. Ne tik dėl to, kad ji buvo
tarsi tam tikras preliudas garsia-
jai Nuernbergo bylai. Iš tiesų,
ji buvo net reikšmingesnė. Nuern-
berge buvo teisiami nugalėto-
jos Vokietijos nacių, o Klaipė-
dos byloje mažytė Lietuva diršo
principo varden priešintis dide-
lei Vokietijai. Ir teko jai už tai
kentėti. Vokiečiai uždarė sieną
Lietuvos produktams, o prieš tai
beveik septyniadešimt procentų
prekybos ejo su Vokietija. Kaip
tu taip staigiai rasi rinką nepa-
stoviams, greit gendantiems ūkio
produktams? Pasidarė taip, kad
vietoj algos valdininkams privers-
tinai reikėjo dalinti žais. Beko-
nus irgi buvo sunku parduoti,
nes anglai, turėdami didesnę pa-
siūlą negu paklausa, laikėsi abe-
jingai ir nesiskubino pirkti. Visa
tai atsiliepė Lietuvos ekonomi-
jai, bet Lietuva laikėsi savo, ir
suimtieji nacių buvo nuteisti.
Labai jau nepatogus įvykis ir da-
bartiniams Lietuvos okupantams.
Štai jie su tais nacių rašėsi su-
tartis, o mažytę, jų "fašistine"
pravardžiuojama Lietuva juos so-
dino į kalėjimą. Užtai, nors jie
ir labai mėgsta apie fašistus kal-
bėti, apie šią įvykį neteko ma-
tyti užuominos.

Dabar grįžkime prie sąlygų
Berlyne, prie antrųjų metų. Apie
sausio pabaigą, vasario pradžią
prasidėjo neramumai pačioje mo-
kykloje. Vokiečiai studentai pra-
dėjo mus ignoruoti, demonstraty-
viai mūsų šalintis. Tai sudarė,
žinoma, nemalonų jausmą, bet
mes per daug to nepergyvenom.
Buvo mūsų ten pagaliau pakan-
kama, tad užteko ir savo drau-
gystės. Vokiečiai pamatė, jog ig-
noravimo nepakanka, pradėjo
mums grasinti jėga. Išvartyti smur-
tu iš mokyklos. Nepasakyčiau,

kad mes visi ten buvom milžiniš-
kos išvaizdos. Gal iš stambiausių
buvo Cygas Jonas ir aš, kiti buvo
vidutinio ūgio, o kai kurie net
ir smulkūs. Bet vis dėlto ne tiek
svarbu stambumas, kiek drąsa.
O mes tos drąsos dar nebuvom
nustoję ir sakėm: "Gi bandyk.
Pažiūrėsim, kuo visa tai baig-
sis". Iš tiesų vieną iš smulkesnių
vyrukų, Trečioką, per laboratorij-
jos darbus išmetė už durų ir
viešai pareiškė, kad "Verfluchte
litaische Schweinehund" ne-
bedrįstų kojos iškelti į paskaitas.
Na ir ką darysi. Padėtis darėsi
aiškiai neįmanoma, ir didžiū-
ma to grasinimo išsigando, bet
mudu su Cygu Jonu nutarėm iš-
bandyti ir eiti iki galo. Kaip jau
bus, taip bus, bet vis vien eisim.
Jonas Cygas buvo tikrai labai stip-
rios kūno sudėties, na, aš, irgi
buvau nemenkas, tai sutarėm pa-
bandyti.

Tuo metu pagal tvarkraštį rei-
kėjo vykti į profesorius Dober-
steino patologinės anatomijos pa-
skaitą. Kai mes įėjom, visą audi-
toriją buvo užimta. Buvo ten gal
devyniadešimt žmonių, maž-
daug tiek ir tetilpo. Visi suoliai
buvo užimti, tik pačiam apati-
niam suole buvo dvi vietos. Mat,
ateidavo profesorius su dviem
asistentais, tai jų vietos buvo pa-
liktos, ir mudu ten atsisėdom.
Kai tik įėjom, tai kiti reikė kiek
įmąnydami "Verfluchte litaische
Schweinehund, raus!" Užė-
visa auditorija, o mudu sėdim ir
tylim. Aš tik sušnibždėjau Cygui.
Sakau: "Jonai, tu žiūrėk per kai-
rį petį, aš jau žiūrėsiu per de-
šinį, kad čia su peiliu nenuodo-
tų koks smogikas. O jie tokius
nešiojosi. Ne visi, bet kai kurie.
Auditorijai betriukšmaujant, atei-
na ir profesorius Dobersteinas...
Įėjo, apsidairė, auditoriją truputį
aprimo. Tada pašoko vienas
studentas Weiss. Dar pavarde at-
simenu, atseit "baltas", nors jau
tikrai savo siela ne baltas, bet
pats rudžiausias naciis. Atsisloja
jis ir sako: "Profesoriau, arba tie-
tie..." irgi pakartojo tuos pamėg-
tus keiksmazodžius "verfluchte
litaische Schweinehund"... "Čia
bus paskaitoje, arba mes. Tams-
tos pasirinkimas. Kartu su jais
mes paskaitų neklusysim". Profes-
orius Dobersteinas, pasirodo,
mes to tada nežinojom, buvo
nuoseklus socialdemokratas. Jis
ramiausiu tonu, be jokio balso
pakėlimo atsakė: "Mir ist egal
wieviel und welcher". Kitaip sa-
kant, jam vis tiek, kiek ir kurie.
Gavę šitokį atsaką, visi vokiečiai
kai pašoko ir demonstratyviai,
triukšmingai auditoriją apleido.
Profesorius sekė, kiek čia liks. Pa-
sirodė, likom mes du ir dar vie-
nas. Ne mūsų tautietis, bet vokie-
tietukas. Tai tarsi nebūtų įvy-

kę nieko ypatingo, profesorius
pradėjo ir tęsė savo paskaitą ir
aiškinimus, lygiai kaip aiškintų
visai pilnai auditorijai. Ir taip vi-
sas dvi valandas. Po paskaitos,
kaip niekur nieko, susirinko savo
užrašus ir išėjo.

Tada mudu priėjom padėkoti
tam vieninteliam, solidarizuo-
jančiam mums asmeniui. Jis bu-
vo kiek vyresnio amžiaus, ne jau-
nuolis, bet jau artėjantis į ko-
kia trisdešimt metų vyras. Jis at-
sakė taip: "Aš nepritariu jų me-
todams. Čia nėra politika, o yra
mokslas, ir mokslas turėtų būti
netrukdomas nė vienam, kas už
jį užsimoka. O ką jūs darot
Klaipėdoj, tai aš su tuo ir nesu-
tinku". Tai mūsų entuziazmą
kiek atvėsinio, bet, nežiūrint to,
sakom jam: "Labai dėkui, kad
jūs mus palaikėt".

Po to tuoj pat mudu nuvykom
pas profesorių Dobersteiną irgi
padėkoti už jo humaniškumą.
Tai jis nelietė politikos visai.
"Aš", sako, "šitoj įstaigoj esu
tiksliai mokslininkas ir mokslo ži-
nių skleidėjas, o ne politikas. Ir
į politiką neleidžiu mokslo maišy-
ti. Jeigu ir kitą kartą tesusirinks
tiek pat, aš mokslą tęsiu". Ta-
čiau, žinoma, profesorius Dober-
steinas tai dar ne visa mokykla.
Nors didžiūma profesūros buvo
tikrai aukšto lygio ir tokiems
boikotams nepritarė, bet buvo ir
kitokių. Vienas iš farmakologų,
kiek atsimenu, buvo naciis irėjo
drauge su studentais, o šie mi-
nėto įvykio buvo tik dar labiau
įsiutinti. Susidarė neįmanoma
padėtis, ir mes lietuviai, suėję
draugėn, nusprendėm, kad šitai
tęstis toliau nebegali. Buvo be-
likę tik apie dvi savaitės iki žie-
mos semestro galo, tai mes su-
darėm delegaciją ir nuėjom pas
rektorį.

Delegacijoj buvom trys: mudu
su Cygu ir dar vienas atstovas.
Rektorius tuo metu buvo toks
gerokai senas žmogus, tų įvykių
gerokai išgąsdintas. Jis labai ir
labai apgailejo tuos įvykius. Gir-
di, yra įsisiūbavusi banga, ir nors
jis tai giliai pergyvena ir tam
nepritaria, bet, deja, yra bėjęs
tuos dalykus pakeisti. Jis manęs,
kad dabar, kadangi atostogos ar-
tėja, tai geriausia būtų pasitrauk-
ti, o po atostogų dalykas bus pa-
mirštas, ir mes vėl galėsime ra-
miai studijuoti. Tarp kitko, Vo-
kietija tada turėjo keletą veteri-
narijos gydytojų Lietuvoje. eks-
portų priežiūrai. Ar penketą, ar
šešetą. Kadangi nedarbas buvo
visur, tai darbas Lietuvoj sudarė
tam tikrą plusą aniams Lietu-
voje, nes vis dėlto buvo apmo-
kami ir turėjo darbą svetimoj
valstybėj. Tai rektorius baimino-
si ir dėl to. Girdi, šitai gali at-
sileipti jo kolegoms Lietuvoje. Aš
buvau tos delegacijos vadovas ir
atsakiau jam: "Gerbiamas rektor-
iau, mes politikos čia neatve-

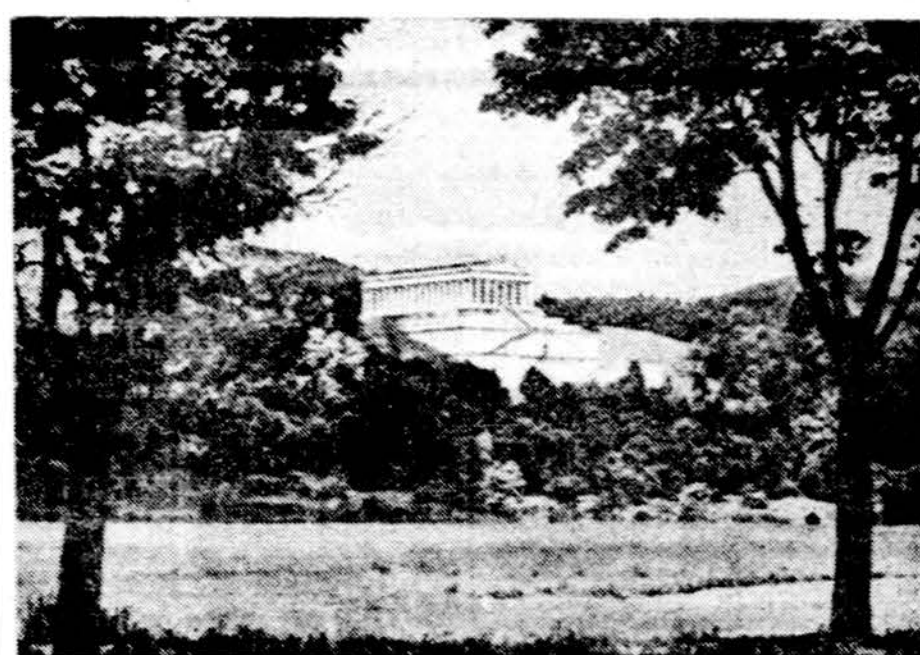
žem, į politiką nesimašom. Mes
pasirinkom jūsų mokyklą, kaip
labai aukšto lygio įstaigą, tačiau,
neturėdami galimumų ja pasi-
naudot, toliau mokslų čia tęsti
negalėsime ir vyksim į draugiškes-
nius kraštus". Na, jis dar atsi-
prašinėjo, bet taip su juo ir už-
baigėm. Netrukus atėjo per at-
stovybę žinia, (mes, mat, per ją
buvom informavę Kauną), kad
visi studentai persikeltų į Viena.
Taip šis epizodas, bent kiek tai
lietė veterinarijos studentus Ber-
lyno akademijoje, ir užsibaigė.
Daugumas, prieš persikeldami į
Vieną, grįžo Lietuvon, nes buvo
dar bent keletas mėnesių prieš
vasarinį semestrą, o aš sugalvo-
jau visai ką kitą. Aplamai, aš
tada jau nusprendžiau nevažiuo-
ti į Vieną, bet į Berno veterina-
rijos mokyklą. Bet tai tik moks-
lui prasidėjus. O atostogoms pa-
sitaikė proga tarsi tiems hitleri-
ninkams kiek atsirevanšuoti.

Per atstovybę sužinojau, kad
Vestfalijoj yra lietuvių išėvių,
žmonių, dirbančių industrijoj,
Dortmunde ir Hussene. Kad ten
jie turi savo lietuvišką draugiją,
turi ir prieraugio, kuris dabar ir-
gi lenkiamas hitlerinėn dvasion,
kad visiškai neturi inteligentų
pagalbos tam jaunimui paveikti
tautine lietuviška prasme. Man
šitai pranešė, berods, atstovybės
sekretorius, pavarde Koncė. Iš jo
gavęs adresą, ėmiau ir ten nuvy-
kau pas tos draugijos pirmininką
Braškį. Klaipėdietis lietuvis, dide-
lis veikėjas, vienas svarbiausių
tos draugijos iniciatorių ir jos il-
galaikis pirmininkas. Jo pagelbi-
ninkas buvo Martišius Vincas,
kilęs nuo Šakių. Tai jiedu ir su-
darė tą branduolį. Buvo ir dau-
giau susipratusių lietuvių, bet
dauguma mažai raštingi, kokia
lietuvių emigracija prieš pirmą
pasaulinį karą didžia dalimi ir
buvo. Tie žmonės ten buvo už-
silikę daugiausia iš tų, kurie ne-
pajėgė patekti į Ameriką. Dirbo
anglių kasyklose, viens kitas ge-
ležies liejyklose. Pati draugija ga-
na sena. Jau dešimties metų
mečio pabaigoj ten jų susitelkė
į tą pramoninę vietą. Net savo
metu buvo pirkaitoma jų iki po-
ros tūkstančių. Kai aš ten nuva-
žiavau, buvo tik keletas šimtų.
Mat, po pirmo pasaulinio karo,
naujų pajėgų iš krašto negavus,
veikla ten silpnai jau laikėsi. O
hitlerininkams pradedant įsigalė-
ti ir mokyklų vaikams pučiant
hitlerinę dvasią, tėvai išsigando,
kad tas jaunimas gali visiškai
nutolti nuo savo tautiečių. Ir jau
tuo laiku veikla vyko gana slap-
ta. Pati organizacija formaliai
dar nebuvo uždaryta, bet pasi-
reikšti galėjo tik patydom. Nuvy-
kau ir susitikus su Braškium, su-
tarėm, kad aš būsiu jo žmonos
giminaitis, jog mažiau kristų apy-
linkės gyventojams į akį, kad čia
kažkas yra iš kažkur atvykęs.

Susipažinęs su vietos sąlygo-
mis, ieškojau patalpos, kur steig-
ti tą mūsų laikiną mokyklą. Na
ir, kadangi vis dėlto mūsų tau-
tiečiai alaus išgert neatsisako,
užsiėmimą. Mokėm lietuvių kal-
bos, rašto žodžių, aplamai lietu-
vių kultūros ir istorijos.

Apsigyvenau pas lietuvių, to-
kiam mažytėje kambarelyje, ku-
riame buvo tik siaura lovytė ir
mažas stalėlis. Bet man tos pa-
talpos tik nakvojimui ir tereikėjo,
nes visą kitą laiką buvau užim-
tas. Ne tik tos trys grupės buvo,
bet mokyt reikėjo dviejose vieto-
se. Pačiame Dortmunde ir Dort-
mund Hussene, kuris buvo ke-
liolikos kilometrų atstume. Tai
teko vykti iš vienos vietos į kitą.
Vienoj vietoj vieną dieną, kitoj
kitą. Ir to dar nepakako. Buvo no-
ras pakelti bendrai tautiečių dva-
sį, ne tik išmokyti lietuviškai
du iki dešimtos turėdavau su jais

(Nukelta į 5 pusl.)

Walhalla prie Regensburgo

Pavasaris Vakarų Vokietijoje

Marija Saulaitytė-Stankuvienė

I

Paskutiniųjų septynerių metų pirtis parodė,
kad sėkla, grūdė įtvirtinta, patvaresnė,
negu puresnėje dirvoje išleptintas diegas.
Todėl darykime atitinkamas išvadas:
keiskime žiemos užsiėmimus į vasaros kaitrą
ir vidurvasario kaitroje šildykimės naktovidžiais.

Septynių praėjusių metų sapnas buvo tikslus.
Ne veltui rūpestingai ir kantriai pasiruošta.
Dabar laudis apskrita ir persotinta,
ir namų durys atsiveria į perkrautas apsaugas.

Kitaip būtų buvę blogai: barokinis angelas
nebūtų nusileidęs nurodyti vagos kryptį,
o neapšviestoji minia būtų klaidžiojusi
miglose ir neaiškumuose, kol iškrypusios šaknys
jų būtų sustabdžiusios pusiauaklyje.
Kaip mes žinome, nebaigti sapnai, sapnai,
nepasiekta veiksmo tikslas įkyriai kartojasi net
dienos metu, kada aktualiesni uždaviniai turėtų
pilnai užpildyti visus žmogaus būties laipsnius.

Taip pasakyta, taip susapnuota, taip užrašyta,
ir kitaip negali būti, brangieji, čia susirinkusieji.

II

O tavo pirmoji klaida buvo tikėti demokratija.
Demokratija yra atgyventa sąvoka, kurios vaizdas
visi mes, filosofai, matome. Vargšai kelia galvas
virš debesų ir pretenduoja į aiškiaregius.
Neišmoksinti skaito knygas ir nuoduoda, jog jas
supranta. Ir, kas dar blogiau, kiekvienas paskutinis
kvailys turi nuomonę ne tik apie gyvenimą ir Dievą,
bet apie kasdienius dalykus ir valstybinę tvarką.
To mes, filosofai, žinoma, negalime leisti.

Tvirkiau susirišk kepurę po smakru, kolega.
Vėjas stiprėja, ir gali prasidėti audra.
Nebijome mes nei žaibo, nei griausmo, bet vis tiek
nejauku, kai pradeda draskytis šakos ir žviesos blyksniai
krinta kažkur nepramatytose vietose.
Mes nemėgstame nė mūsų suplanuotų staigmenų.
Visatėje yra tvarka, ir tik mes ją suprantame ir
patvarkome, kai pavojus dvejoji, nes mes patikimesni
už gamtos ir atgamtės dėsnius, ir mes dėvime
kepurės.

III

Jeigu iš vaikų burnos trykštų tiesa
ir
jeigu iš jų akių sklįstų nekaltas žvilgsnis,
kur būtume mes, aukauburniai žinovai,
kurie nepalyginamai geriau už vaikus
viską apčiuopiame?

Tvirkiau susirišk po smakru kepurę, kolega,
nes pavasaris visai čia pat.

Walhalla prie Regensburgo

Sudrumstos ramybės poezija

PR. VISVYDAS

Vitalija Bogutaitė, PO VASAROS. Eilėraščiai. Aplanką piešė Zita So-deikienė. Išleido "Ateitis", 17699 Goldwin Dr. Southfield, Mich. 48075. Literatūros serija Nr. 1. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuve Bostone. Rinkinis 72 psl., kainą 4 dol., gaunamas ir "Drauge".

Madinga dabarties poezijai tarpe rašyti nedidelius verlibrus. Jiems įremini, irgi pagal dabartinę knygų leidybos madą, reikia talpaus puslapio. Skaitytajai tokiu būdu įprato poezijos knygosose džiaugtis ne vien mažakalbe lyrika, bet ir balta popierio erdve.

Štai Vitalijos Bogutaitės naujo poezijos rinkinio "Po vasaros" būdingas puslapis:

Vaikštai nuoga.
Rentgenų perskrota.
Smegenų bangas užrašė.
Krevės išskaitomos.
Ramybė sudrumsta. (30)

Eilėraštis trumpas, tai tiesa. Bet šiose eilutėse XX amžiaus situacija nubrėžta aiškiai: žmogus yra paverstas statistikos duomeniu, apibūtinamas, apskaičiuojamas, dokumentuojamas. Suprantama, jautrus poetas jaučiasi apnuoginti ir dvasiškai niiveliuoti. Jie negali būti ramūs.

Lakoniška Bogutaitės knyga suskirstyta į keturis ciklus. Pirmame "Mano žemė" tėra tik penki eilėraščiai. Viena jų ("Akmuo") poetė alegoriškai nori būti "akmeniu / senamiesčio / grindinių / kad manie mindžiotų / kojom". Antram ciklui "Nerimas" skiriamas 23 eilėraščiai. "Laikui" — 9, o ciklui "Po vasaros" — 19.

Pagal šią statistiką, rinkinio žodžių persvara atitenka neri-mui. Iš tiesų, Bogutaitė ir yra palyginti subtili sielvartingų, mąslaus nerimo poetė, visais atžvilgiais ištikima mūsų "neornamentuotos kalbos generacijos" poetų (Mackaus, Sutemos) nuotai-koms. Savo kukliuose apimtimi eilėraščiuose ji apraudo laikmečio dvasinę tremtį — sausrą ir amžiną nesugrįžimą.

Oi kokios, trapios
mano pasakų gėlės.
Nepriauginamos.
Tista šėseliai.
Krenta žiedai,
ir rankoje laikau
tik stagarus. (66)

Jeigu mūsų išeivijos dauguma, suradusi šventą ramybę modernaus gyvenimo patogumuose, visiškai nejaucia padėties tragizmo, prieš Bogutaitę atsiveria tikrai neįdomi panorama: "Išdegin-ta žemė. / Išdegus erdve, / Tik laikas / sugeria asarą". Modernioje urbanistikoje ji tema-to tik antiseptiką, ir požemius grimstančią civilizaciją. Todėl su dėkingumu priima visas pro-teso apraiškas, nors šiek tiek pavėluotai. Legendinės Eglės tra-gedijoje suranda savo raudos tra-dicinę patvirtinimą. Nebetiki "daiktais nei žmonėmis". Laiko sukimasis jai yra "toks begalinis didelis ir nesulaikomas", nors ši tiesa panašiai akcentuo-jama nuo ankstyviausių amžių. "Ir kas toliau?" klausia poetė. "Niekas, niekas, niekas". (32)

Žodžiu, regimas pasaulis poe-tei yra atgrasus, tiesiog nelies-tinas. Ji, rodos, kažkaip gyvena, kažką vykdo, bet viskas bema-tant išsklaido efemerikoje ne-tikrybėje:

Pareinu be žingsnių,
be garso
(...)
Praskrendu be sparnų.
Verčiu be asarų.
Brendu raudom pievomis.
nesu lapdarna. (48)

Tarsi avangardinio filmo kad-

re — baltasparnė mergina at-plasnoja ir dingsta ūkanose. H. Radauskas, vos liedamas tikro-vę, nulekdamas į savo vaizduotės pasaulį ir čia naujai su meile atkurdavo regimą tikrovę, išgaudamas lig šiol neregėtas galimybes. Bogutaitė to daryti nesiryžta. Ją vilioja ne tikrovės perkūrimas, o tamsus akiratis. Ironiškai prisipažįsta: "...mano žemė: / neperžengiama, / ne-išmatuojama, / nepasiekiamo".

Verta atkreipti dėmesį į rinkinio aplanko piešinį (Zitos So-deikienės), kuris tiksliai nusako poetės būseną, — medis su ran-kų pavidalo šaknimis neįsikabi-nės į žemę, tik gaudas mėnuli.

Lyginant su pirmuoju rinkiniu "Lietus ir laikas", dabarti-niai Bogutaitės eilėraščiai for-miškai stangresni ir labiau skaid-rūs. Tiesi, nenudailinta frazė ypač darniai gretinasi prie liau-dies dainų intonacijų. Lyrinio skambumo poetė praugo savo mokytojo A. Mackaus "grubu-mą". Tai patvirtina graži minia-tūra 53 psl., prasidedanti frazė ypač snaigė nuo tavo akių", ar-ba 36 psl.: "Žadėjo uždegti žvakę, / kad rasčiau kelią". Aplanai eilėraščių pradžia poetė geriau pavyksta, negu pabaiga. Užsklan-dose su įprasta maniera už-anspauduojamas beviltiškumas: "ir aštrūs dygliai", "sustingo akys", "sudeidžiau", "Sudiev", "graudu", "negrįšiu", "niekas", "tik stagarus", "lieku viena" ir pan.

Suprantama, dvasinis skaus-mas turi svorį bei grožį. Ant jo pamatų žodžių amžiais buvo ku-riami nuostabiausi eilėraščiai, ištis-ti ciklai. Vis dėlto Bogutai-

Dail. Kazimiero Zoromskio sukurtinėje ir apžvalginėje parodoje, Kultūros židinys, New York, š. m. kovo 19-20 d. Parodoje buvo išstatyta daugiau kaip 60 dailininko darbų, apimančių laikotarpį nuo 1950 metų iki dabar.

Nuotrauka V. Mažello

tės sopulio (kad ir autentiško) slogumas, o ypač tematinis ribo-tumas vargina skaitytoją. "Nu-skriaustos" generacijos polinkis sielvartingai teisti mūsų pačių likimą šiandien jau yra neįtai-gus. Pavyzdžiui, manęs jau nesu-žavi Bogutaitės su neįsienkančia patetika įvairiai kartojamas A. Mackaus paradoksas: "Ne suvi-sam išėjo, tik suvisam negrįžo".

Nepasakyčiau, kad autorė bū-tų linkusi į sentimentalumą, nors vietomis ji lyg ir nuslysta į savi-gailą: "...aš esu vėjas — / ku-rio dangus / nei žemė nemylė-jo", "norėčiau verkli, bet asarų nėra", "Nešaukit, / Negrįšiu, / Neklauskit. / Neatsakysiu". Ži-noma, tokioje išraiškoje skamba tradicinės romantikos gaida, atai-dinti iš "La poésie de départs" laikų. Romantikai, pasak T.S. Elioto, savo liūdesį pagrindžia tie-sa, kad jokie žmonių santykiai, jokie laimėjimai žmogaus troški-mų patenkinti negali.

Vytautas Kasiulis

Nukryžiuotasis (pastelis)

„Kristus miršta Lietuvoje“

Andrė Martin / Peter Falke, CHRISTUS STIRBT IN LITAUEN. Die Baltischen Laender unter Hammer und Sichel. 255 psl. Paul Pattloch Verlag, Aschaffenburg 1977.

Tokio pavadinimo knyga vo-kiečių kalba neseniai išleido Paul Pattlocho leidykla Aschaf-fenburg. Iš tikrųjų tai vertimas pernai Paryžiuje išspausdintos Andrė Martino knygos "Litua-nie, terre de foi, terre des croix" (Lietuva — tikėjimo ir kryžių žemė). Papildyta naujausiomis žinio-mis ir įvykiais, ši knyga su-pažindina vokiškai skaitančiuo-sius su šiandienine Lietuvos pa-dėtimi, ypač plačiai nušviečiami pastarieji penkeri metai.

Knygos pratarmėje teigiama: kovodami už savo katalikišką tikėjimą, lietuviai drauge kovoja už savo tautinę nepriklausomy-bę (psl. 7). Galingas lietuvių ginklas esanti jų kalba, kurios šaknis siekia žiląją senovę, o gi-minytė su sanskritu labai domi-na kalbotyrininkus. Šalia kalbos

kitas svarbus lietuvių stiprybės bruožas esąs sunkiuose šimtme-tiniuose išmėginimuose užgūdin-tas tautos dvasinis atsparumas. Autoriai cituoja vieno jauno lie-tuvio studento žodžius: "Jei mes būtume siūbuojančios nendrės, kaipgi būtume galėję atsispirti?" (psl. 14-15).

Visa knyga suskirstyta į 19 skyrių. Pats pirmasis skiriamas Romui Kalantai (psl. 19-26). Čia gana smulkiai nupasakojamos tos aplinkybės, kuriomis prieš penke-riolius metus Lietuvoje iškilo liep-snojanči jaunulio gyvybės auka, išpaudusi neįsilaikomo pėsaką pačioje naujausioje laisvės kovų istorijoje. "Gyvuojų degli pavir-tusio Romo Kalantos auka — skaitome knygoje — žymi Lietu-vos istorijos posūkį ir daugelio iliuzijų karcia pabaigą. Vakaru masinės informacijos priemonių abejingumas, o dar labiau skau-di Vatikano tylą prisilegė Lietu-va, kuri pasijuto apiešta ir galu-tinai suprato, jog tautų šeimoje ji gali pasitinkti tik savo pačios,

visų pirma, dvasinėmis jėgomis" (psl. 27).

Pasak knygos autorių, tai ne-buvo atsitiktinumas, kad du mė-nesiai prieš Romo Kalantos pa-siaukojimą spaudos šviesa išvy-do ligi šiol tebeįsėjantis pogrind-žio leidinys "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Savime su-prantama, kad KGB mėgino vi-somis priemonėmis šį leidinį nu-marinti, bet veltui: masinės kras-tos, suėmimai, visokis spaudimas neatnešė vaisių. Pasipriešinimo mene igūdę lietuviai išlysta kaip unguriai iš persekiojimų rankų — kaip tie "miško broliai", kurie daugelį metų po okupacijos te-besipriešino iki dantų ginkluotai sovietų armijai (psl. 28-29).

"Nuo 1972 "LKB Kronika" mus tolydžio informuoja. Ji skel-bia faktus (pabrūkta knygoje — J.L.). Nors pranešimai dažnai atrodo sausi, jie betgi tiesiog pri-mena kankinių aktus. Kaip Rusi-joje, taip ir Pabaltijo kraštuose KGB atkakliai stengiasi suduoti pogrindžio leidiniams mirtiną smūgį. Jei betgi rusiškai "Kroni-ka" yra praktiškai akonfesuota, tai lietuviškasis leidinys griežtai ri-bojasi pranešimais apie persekio-jimus dėl religinių priežasčių" (psl. 30) — skaitome knygoje, ku-rioje, beje, daugiausia remiama-si lietuviškosios kronikos me-džiaga.

Atskiruose knygos skyriuose a-rašomos lietuvių katalikų pastan-gos masinėmis peticijomis ir skun-dais atkreipti pasaulio visuome-nės dėmesį į sunkias Bažnyčios ir tikinčiųjų sąlygas Lietuvoje, nušviečiamos įvairios antireligi-nės kovos priemonės, tikintie-siems daromos skriaudos. Knygo-jie plačiai aprašomas jūreivio Si-mo Kudirkos atvejis ir pateikiamos ištraukos iš jo parodymo Sacharovo apklausoje Kopenha-goje (psl. 108-110). Pasakojamos Mindaugo Tamonio tragikos mirties aplinkybės (psl. 110-113), kraštotyriminkų (psl. 113-114) ir religinės literatūros leidėjų bylos (psl. 115-136), aprašomas Ničo-lės Sadūnaitės teismas (psl. 221-227), pateikiamas Lietuvos ka-talikių laiškas Berlyno kardinui Bengschui (psl. 229-240) ir pačioje pabaigoje rašytojo Tomo Venclovos pareiškimas Lietuvos kompartijos CK (psl. 241-243).

Šioje knygoje taip pat palie-čiamos katalikų gyvenimo sąly-gos Latvijoje, Gudijoje ir Ukrai-noje. "Tautos, kurios nėra vieno-dar persekiojimų junga Sov. Są-jungoje, vis labiau suartėja. Tai ypač liečia krikščionių persekio-jimo plotmę. Šitas suartėjimas yra lemiamos reikšmės pasaulio atečiai" (psl. 252) — tokiais žo-džiais baigiasi įdomi ir vertinga knyga "Kristus miršta Lietuvo-jė". Viena kita dalykė ar lie-tuviški žodžių rasybos klaida nenuvertina knygos, kurią ku-o plačiau paskleisti vokiškai kal-bančiame pasaulyje būtų mūsų pačių reikalas.

Dr. J. Labutis

Nauji leidiniai

● AIDAI, 1977 m. kovo mėn., Nr. 3. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Gir-nius, Juliette St., Boston, Mass. 02122. Literatūros apžvalgų ir techn. redak. — L. Andriekus, O. F. M., Kennebunkport, Maine 04046. Leidžia lietuvių pranciš-konai. Administruoja Benvenutas Ramanauskas, O. F. M., 361 Hig-land Blv., Brooklyn, N. Y. 11207. Žurnalo metinė prenumerata 15 dol.

Juozas Vaišnora, M. I. C., šiam numeriui duoda dar nepabaigia-mą straipsnį "Jurgio Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą". Eilėraščių du puslapiai Balio Au-gino. Taipgi spausdinamas latvių išeivijos poeto Gunaro Salins-o eilėraštis, lietuvių kalbon išvers-tas Henriko Nagio. Apie A. D. Sa-

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite pa-togių planu atidedant pasirinktu reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Tel. — Prospect 6-8998

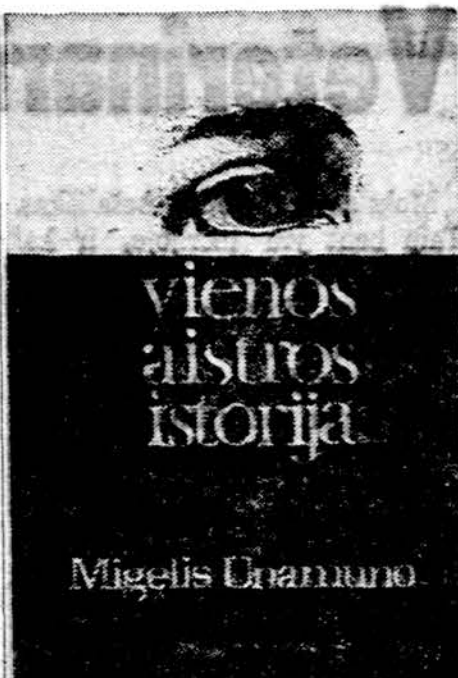
charovą ir apie jo išėjimus lai-s-vajam pasauliui rašo Mirga Girmuvinė. Įdomi ir aktuali te-ma nagrinėjama ir Jono Pabe-dinsko rašte "Individo apsisprendimo laisvė krašto ūkyje". Stasys Barzdukas toliau tęsia savo gyve-nimo atsiminimus.

Apžvalginėje žurnalo dalyje apie dialogą su lenkais rašo V. Ci-žiūnas, o apie dirbančio jaunimo nuotakas A. S. Lietuvių Katali-kų mokslo akademijos leidinius aptaria J. G., be kita ko, tardo-mas: "Mūsų šviesesniųjų tau-tiečių bibliotekose gražiai iš-sirikiavę Lietuvių Enciklopedijos tomai, bylojantys, jog ir išeivinė-mis sąlygomis, sutelkus pajėgas, galima ištesėti didelį užmojį. Ša-lia rikiuojasi ir Lietuvių Kata-likų Mokslo Akademijos leidinių tomai. Priskaičiuojant ir perspaus-dintuosius leidinius, ligi šiolei LKMA yra išleidusi "Suvažiavi-mo darbu" 8 tomas (4138 psl.), savo "Metraščių" 5 tomas (2450 psl.) ir atskirų autorių 8 veika-lus (3432 psl.). Tad iš viso iš-leistas 21 tomas — 10,020 pus-lapių! Tai išpuodingas darbas, gal būt, dabar jis yra ir nedaugelio pastebimas".

Tas pats J. G. žvelgia ir į tris li-teratūrines Prano Dom. Gir-džiaus apybraižas, Putvio raštus ir Antano Smetonos kalbas.

V. Frankienės apysaką jauni-mui "Du draugai" recenzuoja ses. Ona Mikailaitė. Alina Stakienė supažindina su nauju latvių me-no žurnalu. Numeris iliustruo-tas dailininkų darbais ir nuotraukomis.

● Migelis Unamuno, VIENOS AISTROS ISTORIJA. Romanas. Išvertė Povilas Gaucys. Išleido "Rūta" 1977 m. Viršelis Vytauto

Virkau. Kalbą žiūrėjo Pranas Raz-minas. Spaudė M. Morkūno spaustuve Chicagoje. Knyga 160 psl., kainą 4 dol., gaunama ir "Drauge".

Anot vertėjo, Migelis Unamo yra vienas iš žymiausių ispanų rašytojų, poetų ir filosofų, o vokiečių filosofas grafas Keiser-lingas mano, jog tai žymiausias is-panas, koks kada gyveno po Go-yos. Rašytojas gimė 1864 m. Šiau-rinėje Ispanijoje, baskų žemėje, mirė 1936 m., tik prasidėjus ispa-nų pilietiniam karui. Knygos įvade, be kita ko, vertėjas sako:

"Jokiam kitam veikalui Unamu-nui nepavyko taip puikiai at-skleisti žmogaus asmens paslapi-ties, kaip kad toje "Vienos aistros istorijoje". Pavydas, glūdis kiek-vieno žmogaus sieloje, pavydas, kurio mes nenorime matyti savy-jė, atvaizduotas taip giliai ir jū-tinai, kad knygos mes nega-lime atidėti į šalį, vienu pradė-jimu neperskaite".

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

R. R. PIETREWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING PLACE

VALANDOS: PIRMADIENI, KETVIRTADIENI — 9 val. r. iki 5 val. v. ANTRADIENI, PENKTDIENI — 9 val. r. iki 5 val. v. ŠEŠTADIENI, SEKUNDIENI — 9 val. r. iki 12 val. d. — Trečdiena uždaroma.

7 1/2 %

Mokėjimas už 6 m. certifikatus. Minimumas \$1,000

6 1/2 %

Mokėjimas už 1 m. certifikatus. Minimumas \$1,000

5 1/2 %

Mokėjimas už investavimo apskaitas.

PENKTAI ĮVESTI IŠ 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

EKSURSijos I LIETUVĄ 1977 M.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Tel. (312) 239-8787

VIENOS SAVAITES EKSURSijos

\$250.00

(Maskva, Vilnius, Maskva)

#1 — GEGUZES MEN. 2 D.; #1-A — GEGUZES MEN. 9 D.

#11 — RUGSIO MEN. 20 D.; #12 — SPALIO MEN. 10 D.

#13 — SPALIO MEN. 17 D.

VISOS KAINOS PASYMETOS NUO BOSTONO AR NEW YORKO — NUO CHICAGO PRIDėti DAR \$121.00

DVIEJU SAVAITIŲ EKSURSijos

#3 — BIRŽELIO MEN. 4 d. — Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinki

#4 — BIRŽELIO MEN. 26 d. — Maskva, Vilnius, Luernas, Lugano, Ženova (Sveicarija)

#5 — LIEPOS MEN. 4 d. — Maskva, Vilnius, Roma

#6 — LIEPOS MEN. 8 d. — Maskva, Vilnius, Ryga, Leningradas, Helsinki

#7 — LIEPOS MEN. 18 d. — Maskva, Vilnius, Luernas, Muenchenas, Baden-Baden, (Sveicarija ir Vokietija) Bazelis

#8 — RUGSIO MEN. 1 d. — Maskva, Vilnius, Roma

#9 — RUGSIO MEN. 15 d. — Maskva, Vilnius, Leningradas, Helsinki

#10 — RUGSIO MEN. 3 d. — Maskva, Vilnius, Roma

#14 — GRUODIO MEN. 20 d. — Maskva, Vilnius, Ryga

Visos ekskursijos apima KAUŲ ir TRAKUS (Prices subject to change)

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENES SKRIDIMAS I LONDONĄ — 2 ar 3 savaitės — \$355 iš Chi-cago. Liepos mėn. 30 d. — išvykimas.

Taip pat pardaviamas skridimus (charters) iš Chicago į Varšuvą — nuo \$420.00

Frankfurtą — nuo \$420.00

Los Angeles — nuo \$420.00

Rioną — nuo \$420.00

Nauji leidiniai

• **NATIONALISM IN THE USSR AND EASTERN EUROPE** in the era of Brezhnev and Kosygin. Papers and Proceedings of the Symposium held at University of Detroit on October 3—4, 1975. George W. Simmonds Editor. The University of Detroit Press, Detroit, Michigan, 48221.

Daugiau kaip 500 psl. tome visas spiečius autorių liečia įvairias, antraštelėje nurodytas temas: problema, siejama su šiuolaikinėmis Ukraina, Gudija, Estija, Latvija, Lietuva, Azerbeidžanu, Armėnija, Moldavija, Centrinė Azija, su žydais Sovietijoje, su Lenkija, Slovakija, Vengrija, Jugoslavija, Kroatija, Albanija ir Rumunija. Lietuvių skirtuos puslapiuos randame šių autorių straipsnius: Tomo Remeikio "Political Developments During the Brezhnev Era" ir Algirdo Landsbergio "The Organic and the Synthetic: A Dialectical Dance".

• **PASAULIO LIETUVIS**, 1977 m. kovo mėn., Nr. 30-93. Leidinys Bendruomenės minčiai ir gyvenimui. Redaguoja Bronius Nainys, 6804 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Administruoja Stasys Dziugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Spaudžia "Draugo" spaustuve. Metinė prenumerata 3 dol.

Šiame numeryje pirmiausia dėmesys skiriamas Ketvirtajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, kuris įvyks 1979 metais Vokietijoje. Jo rengimo tema Vincas Bartusevičius (Vokietija) čia ir pateikia diskusinį straipsnį.

Daug aktualios medžiagos ir kitose leidinio puslapiuose, kurie sugrupuoti į tokius pluoštus: Kalba, Pasaulio lietuvių jaunimas, Savais reikalais, Kultūros barose, Svetimas ir auklėjimas, Skaitytųjų žodis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1977 m. kovo mėn. Nr. 3. Reikalingas ir tautinės kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai jėzuitai. Redaguoja J. Vaišnys S.J. Administruoja A. Likanderienė. Metinė prenumerata 6 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Šiame numeryje: Atgaila ir sportas (J. Vaišnys, S.J.); Alfonso Tyruolio eilėraščiai; Krikščioniška tolerancija ugdančios mintys (Alf. Grauslys); Keturi Amazonijos lietuviai (A. Saulaitis, S.J.); Iš dviratinko kelionių (Anicetas Tamošaitis, S.J.); Globalinė žmonijos gerovė (V.P. Zubas); Seima; Moksas. Kalba ir kt. Numeris iliustruotas dail. A. Tamošaitio darbais.

• **ŠALTINIS**, 1976 m. Nr. 6. Tikybinės ir tautinės minties dvi mėnesinis, iliustruotas žurnalas. Leidžia marjonai ir Sv. Kazimiero sąjunga Anglijoje. Redaguoja kun. S. Matulis, MIC. Administruoja J. Dubickas. Metinė prenumerata 2 sv. (4 dol.). Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

Straipsnių, poezijos ir kitokių aprašymų šiame numeryje pateikiama šių autorių: vysk. A. Deksnio, P. Butkaus, S. Matulio, S. Kuzminko, Vl. Šlaito, V. Balicko, kun. J. Steponaičio ir kt.

• **VYTIŠ**, 1977 m. kovo mėn. Nr. 3. Lietuvos Vyčių mėnesinis žurnalas. Redaguoja Loreta I. Stukas, 1467 Force Drive, Mountainside, N.J. 07092. Žurnalo metinė prenumerata 5 dol. Administracijos adresas: Vytiš, 2524 W. 45 St., Chicago, Ill. 60632.

Ši kartą "Vytiš" puslapiuos daug dėmesio skiriama šv. Kazimierui ir žymiesiems vyčių veikėjams Ignui Sakalui ir Juozui Sadauskui. Taipgi duodama plati vyčių veiklos kronika.

Prof. Algirdas Landsbergis
Nuotrauka V. Mažeio

Kultūrinė kronika

ALGIRDAS LANDSBERGIS — PILNO TITULO PROFESORIUS

Rašytojui Algirdui Landsbergiui, nuo 1965 m. dėstantiam Fairleigh Dickinson universitete (Rutherford, N. J.), suteiktas pilno profesoriaus titulas. Landsbergis priklauso Visuomeninių mokslų skyriui, bet jo pagrindinis uždavinys universitete yra išvystyti "tarpdisciplininius" kursus. Pavyzdžiui, jis sudarė ir dėsto branduolinę tautosakos programą, susidedančią iš įvado į tautosaką, pasakų ir lyginamosios mitologijos kursų. Teatro skyriuje jis įvedė ir dėsto moderniosios scenos estetiką, absurdo teatrą, JAV avangardinį teatrą, Azijos dramą ir teatrą. Prieš kelerius metus teko jam dėstyti ir lietuvių literatūros kursą viename studentui. I savo tautosakos kursą Landsbergis įglaužia apščiai ir lietuvių liaudies dainų bei pasakų.

KNYGA APIE SIBIRO LIETUVIUS

Jau baigta paruošti knyga "Lietuviai kaliniai ir tremtiniai Sibire". Rankraščio sudarė 255 puslapiai. Čia yra atsiminimai

17-kos buvusių Sibiro tremtinių ir kalinių, 6 pasakojimai liudininkų, mačiusių tremimus. Antarą dalį sudaro ištraukos iš 116 laiškų, gautų iš Sibiro. Knygai iliustruoti surinktos 208 Sibire darytos nuotraukos. Medžiaga gauta, vedant plačius susirašinėjimus su įvairių miestų lietuvišiais šiaurės ir pietų Amerikoje, Europoje ir Australijoje bei apklausinėjant laisvąjį pasaulį pasiekusius buvusius Sibiro kalinius ir tremtinius. Knygą spaudai paruošė Juozas Prunskis. Ji atiduodama spausdinti Amerikos Lietuvių Bibliotekai, Inc. Taip pat turimi sąrašai apie 40,000 į Sibirą ištremtų lietuvių, ir iš šios medžiagos galės susidaryti antra knyga.

Tolimoje Azijoje, Buriat-Mongolijos srityje, Colano apylinkėse yra lietuvių kalinių ir tremtinių kapai. Čia yra ir bendras cemen-to paminklas, nulietais tremtinių Jono Vileišio, su lietuvišku kryžiumi, nukaltu Jono Krasausko. Paminkle yra toks įrašas:

A-A

Lietuvių tremtinių kapai
1948 - 1957

Mes esame iš Gintaro Krašto
iš garbingos gimtinės Lietu-
vos.

Kas išskaitys vargus be rašto,
Ką išskaitė dirdvyrai jos?

Ši knyga apie lietuvių kalinius ir tremtinius Sibire bus raštas, kuris daugiausia jų pačių žodžiais ir vaizdais nors iš dalies išskays jų vargus.

PASKUTINIS OPEROS SPECTAKLIS

Šių metų Chicago Lietuvių operos sezonas baigiasi rytoj, 3 val. popiet pradėdamu paskutiniuoju Charles Gound "Romeo ir Julijos" spektakliu. Operą praejusį savaitgalį mačiusiems ne pro šalį būtų ją išvysti ir išgirsti dar pakartotinai, nes paskutiniame spektaklyje debiutuos Romėo vaidmenyje naujas solistas, svečias iš Toronto, Rimas Strimaitis. Kultūrinio priedo puslapiuose pastatymų recenzija bus po visų spektaklių — balandžio 9 d. Ją rašys Balys Chomskis.

RAIMONDA APEIKYTĖ CHICAGOJE

Pianistės Raimondos Apeikytės

tės rečitalis įvyks rytoj (balandžio 3 d.) 4 val. popiet Jau-nimo centro didžiojoje salėje. Pianistė Chicagoje ankščiau buvo girdėta tik kaip akompaniatorė. Viso koncerto klasikinės muzikos programą pianistė Chicagoje atliks pirmą kartą. Skambins Beethoveno, Liszto, Čiurlionio, Jakubėno ir kt. kūriniais. Čikagiečiai šiam Raimondos Apeikytės koncertui turėtų skirti didelio dėmesio.

KINO ŽURNALAS APIE JONO MEKO FILMUS

New Yorke leidžiamas mėnesinis filmų žurnalas "Thousand Eyes" kovo mėn. numeryje nemažai vietos skiria ir Jono Meko užmojui pavaizduoti filme vienio-šo egzilo ir visos egzilinės bendruomenės buitį šio krašto did-miestyje. Žinoma, Jonas Mekas čia visur autentiškai užgriebia savo paties ir aplamai lietuvių egzilines problemas bei nuotaikas. Šis netrupas trijų valandų jo filmas pavadintas "Lost, Lost, Lost". Žurnale jį palankiai ko-tuoja Lindley Hanlon.

AMERIKIEČIO APYSAKA SU VEIKEJIAIS LIETUVIAIS

Rogere Burke "Beyond Their Country", apysakos išleisto Great Northern Book Co. leidyk-

Lietuvių tremtinių kapai Sibire, Buriat-Mongolijoje, Colano, su žinutėmis paminklu ir įrašais. Paminklinį kryžių nukaltė ir pastatė Jonas Krasauskas su padėjėju cemento darbu Jonu Vileišiu, stovinčiu nuotraukoje prie kryžiaus.

VETERINARIJA IR POLITIKA

(Atkelta iš 3 pusl.)

skaityti ir rašyti. Pamatę, kad ten yra dar gana entuziastingų jaunuolių, prieanglio, kuris dar nebuvo stipriai to nacizmo paveiktas, iš jų pradėjau organizuoti valdybos būrelį, ėmėm ir surepetavom "Aušros sūnų". Visa kolonija labai su dideliu džiaugsmu tą užsimojimą priėmė, ir kiek jau mūsų tos patalpos leido, pilna sale susirinko šio veikalo pasžiūrėti. Veikalas pavyko esamosios sąlygos mums visiškai gerai. Tai pakėlė dvasią visų ten esančių tautiečių. Paskiau man tas Braskys ir Martišius Vincas rašė laiskus. Ir vėliau palaikiau korespondenciją su jais. Tikrai tų dviejų mėnesių laikotarpis buvo vaisingas, tačiau, kad tie vaikai savo dvasia yra atgiję ir stengiasi toliau lietuvių kalbos mokėjimą palaikyti.

Tai gi tas problemas, su kuriom čia išsivija sudūrė, besisteng-dama išlaikyti savo jaunimą, aš turėjau progos pažinti ankščiau. Pavyzdžiui, stengiausi įtikinti jaunuolius ir vaikus, kad vis dėlto mokėti dvi kalbas yra daug svarbiau, daug geriau negu vieną. Tuo jie tikrai ėmė didžiutis.

los Yakima, Washington, pagrindiniai veikėjai yra lietuvių Joni-kų šeima, turinti kalnuose vasarvietę. Joje darbuojasi jų duk-ra Audrė, vadinama Andy, ir su ja susipažista vienas amerikietis atostogautojas. Apysakoj yra ir lietuviškų išsireiškimų, vardai rašomi teisingai lietuviškai, pa-ličiamos lietuviams aktualios tem-os: Sibiro deportacijos, Helsin-kio konferencija ir kt. Apysaka yra daugiau meilės istorija, bet lietuviams įdomi, kadangi liečia lietuvių. Prie apysakos yra ir ke-letas trumpesnių novelių, dau-giausia sportinių, nes ir pats au-toriaus yra sportininkas, 34 m. am-žiaus. Rašydamas apysaką, palaikė ryšius su lietuvišiais. Ši knyga jau yra penktasis to autoriaus kū-rinys.

Štai tu, durniau prūse, moki tik pradirbau tuos du su kaupu mė-savo prūsišką kalbą, o mes mo-nesius, o atėjus laikui vykti į kam ir šita ir aną. Taip ten ir mokslo, vykau į Berną.

MANYLAND BOOKS LEIDINIŲ PAVASARINIS IŠPARDAVINAS

(nuo kovo 25 iki balandžio 25)

GROŽINĖ LITERATURA

- Aloyzas Baronas: **THE THIRD WOMAN** (romanas) \$5.— dabar \$2.50
Jurgis Gliuda: **SONATA OF ICARUS** (apie M. K. Čiurlionį) \$5.— dabar \$2.50
Vincas Krėvė: **THE TEMPTATION** \$3.— dabar \$2.—
Ignas Seinius: **REJUVENATION OF SIEGFIED IMMERSLBE** (romanas, kuriame išjuokiamas vokiškas rasizmas, išspaus-dintas Hitlerio galybės metais) \$5.— dabar \$2.—
Ignas Seinius: **ORDEAL OF ASSAD PASHA** (linksni Miss America nuotykiui) \$2.— dabar \$1.—
Mykolas Vaitkus: **THE DELUGE** (apie biblinį tvaną) \$3.95 dabar \$1.50
Ant. Vaičiulaitis: **NOON AT A COUNTRY INN** (novelės) \$3.95 da-bar \$2.—
Vaižgantas: **SIN AT EASTER** (apysakos) \$5.95 dabar \$3.—
Vincas Krėvė: **HERDSMAN AND THE LINDEN TREE** (apysakos) \$3.95 dabar \$2.—
Vincas Kudirka: **MEMOIRS OF A LITHUANIAN BRIDGE** (apysa-kos ir Varpas) \$2.— dabar \$1.—
Decker & Angoff: **MODERN STORIES FROM MANY LANDS** (pabaltiečių kūryba taip pat reprezentuojama) \$7.95 dabar \$5.—
Stepas Zobarskas: **YOUNG LOVE & OTHER INFIDELITIES** (novelės) \$4.95 dabar \$2.50.
Stepas Zobarskas: **BOBBY WISHINGMORE** (apysaka vaikams) \$1.95 dabar \$1.00
Alg. Landsbergis: **FIVE POSTS IN A MARKET PLACE** (drama apie partizanų) \$4.— dabar \$2.50
Marija Saulaitis: **AND YOU** (eilėraščiai) \$2.95 dabar \$1.—
Danguolė Sealy: **RECOLLECTIONS OF A CHILDHOOD** (eilės) \$4.— dabar \$1.—
Danguolė Sealy: **REGIONS OF NO ADMITTANCE** (eilės) \$4.— dabar \$1.—

ISTORIJA, ATSIMINIMAI IR KITOS KNYGOS

- J. Daumantas: **FIGHTERS FOR FREEDOM** (išgarsėjusi vieno iš partizanų vadų knyga) \$9.95 dabar \$8.—
Stasys Yla: **A PRIEST IN STUTTHOF** (lietuvių nacių konc.stovykloje) \$7.95 dabar \$4.—
Dr. A. Gerutis, ed.: **LITHUANIA: 700 YEARS** (4-ji laida) \$12.— dabar \$10.00
Jurgis Gliuda: **SIMAS** (istorija apie jūrininką Simą Kudirką) \$5.— dabar \$2.50

Neužmirškite pridėti 40 centų už pirmąją knygą ir po 20 centų už sekančias knygas pašto ir persiuntimo išlaidoms padengti.

CEKIUS IR PERLAIDAS SIŪSKIT ŠIUO ADRESU:

MANYLANDS BOOKS, INC.
84-39 90th Street
Woodhaven, N. Y. 11421

A. TVERAS

2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941
Pardavimas ir taisyimas
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019

TEL. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi mūitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvai-riausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Sektdieniais ir sekmadie-niais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 495 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	498-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	825-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	378-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	246-2348
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	383-6356
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Miami Beach, Fla. 33139 — 1201 17 St.	365-473-8220
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	768-4507
Phoenix, Ariz. 85027 — 22947 Black Canyon Hwy.	682-942-9770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8990
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 513 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250

NAUJI SKYRIAI:

LAKEWOOD, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
HERKIMER, N. Y. — McKENNA RD.	515-896-8599

1977 KELIONĖS Į LIETUVĄ

Vienos savaitės kelionės į LIETUVĄ,
Dviejų savaitų kelionės į LIETUVĄ,
BAVARIJĄ, Vokietijoje, ir LONDONĄ,
Anglijoje

Vienos Savaitės Kelionės į Lietuvą — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su dienos ekskursija į Kauną, 1 naktis Maskvoje.

- Balandžio 24 — Gegužės 2 \$858.00
- Rugšėjo 18 — Rugšėjo 26 \$858.00
- Spalio 9 — Spalio 17 \$826.00

Dviejų Savaitių Kelionės į Lietuvą, Vokietiją ir Angliją — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Mūnche ir 3 naktys Londone.

- Birželio 26 — Liepos 10 \$1,253.00
- Liepos 17 — Liepos 31 \$1,253.00

Grupės bus lydimos patyrusių palydovų. Pirmos klasės viešbučiai, po du asmenis kamb., trys valgiai kasdien; pusryčiai ir pietūs Mūnche, Londone ir Paryžiuje; mies-to apžiūrėjimo kelionės, persėdimai, bagažo pervežimai.

Speciali kelionė į Lietuvą, Vokietiją ir Prancūziją — 1 naktis Maskvoje, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuje, su vienos dienos ekskursija į Kauną, 3 naktys Mūnche ir 3 naktys Paryžiuje.

- Birželio 8 — Birželio 22 \$1276.00

Kelionių kainos yra pagal naujas skridimo kainas, galiojančias nuo 1977 m. bal. 1 d., kurios yra priklausančios valdžios patvirtinimui. Kelionių kainos pagrįstos kelionių kai-nomis iš Bostono, New Yorko ir Montréalio per Pan American World Airways arba bet kurio IATA iktuvių.

Dėl daugiau informacijų apie Lietuvių keliones prašome kreiptis:

**ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS**

8 White Oak Rd., Newton, MA 02168

Tel. (617) — 969-1190

Kelionių ekančios kvėpavimai kelionė ekančios. Patartina kuo anksčiau iš rezervuoti vietas.

REDAGUOJA DR. S. ALJONAS

VERBOS ŠAKELĖ

Buvo seniau malonūs laikai, prieš Velykas Verbų sekmadienį žmonės Lietuvoj prisiskindavo verbų šakelių, jas šventindavo arba jomis ką nors pašventindavo, aiškindami, kad verba plaka, ne aš plaku. Šiais laikais nebėra verbos, tebėra tik švelnūs palmių lapeliai, kurie absoliučiai nebėra plaka, o kad reikia plakti, tai niekas nesuabejotų. Po plakimo visi veiksniai būtų labai vieningi ir net tarp jaunimo ir senimo nebūtų jokio generacinio plyšio.

Verbų nebėra, bet plakimas ir šiais laikais tebeegzistuoja. Ir šiais laikais tebėra tas pats gynyminis, kad verba plaka, ne aš plaku. Kitais žodžiais sakant, plaku kita, kad jis kenkia, bendradarbiauja, prokomunistuoja, šmeižia.

Vis tas kitas kultas, nes jis ardo, o aš statau, jis šmeižia, o aš teisinu, jis apkalbinėja, o aš tiesą ginu, jis blogą spaudą skaito, o aš gera, jis aukvoja veiksmui, kuris Lietuvą laidoja, o aš aukvoja tam, kuris Lietuvą laisvina, jis remia blogus darbus, o aš gerus. Be to iš viso aš jam nieko blogo nenoriu, nei jis man nenori, nes visi, jeigu plaka, tai už šventą teisybę. Verba plaka, ne aš plaku.

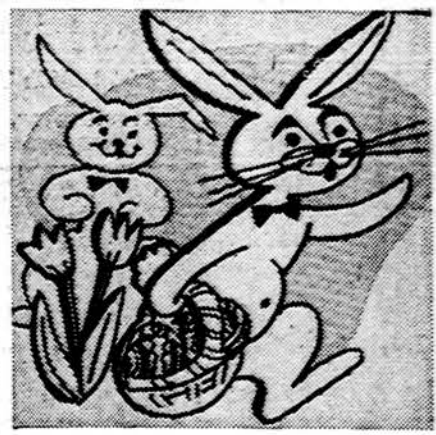
Jeigu tu neini į koncertą, tai todėl, kad gaili pinigų, o jei aš neinu, tai todėl, kad turiu skoni; jeigu tu neperi knygos, tai esi snobas, bet jei aš neperku, tai aš atskiriu kas gera ir kas bloga. Jeigu tavo vaikai nelanko lietuvištos mokyklos, tai tu esi lietuviškos priešas, bet jeigu mano nelanko, tai todėl, kad moko iš komunistinių vadovėlių. Jeigu tavo vaikai klenkina pianiną salėje, tai jie neišauklėti vaikaliai, bet jei mano daug klavišus, tai jie turi muzikinį pajautimą. Jeigu tu neaukioji vaikui, tai todėl, kad esi šykštus, bet jei aš neaukioju, tai todėl, kad aš veiksmus mokau vienybės.

Jeigu kitas sutinka būti pirmi-

GYVATINĖS LAŠAI

Vienas pensininkas pacituoja laišką iš Lietuvos: "Nusipirkau vieną litrą degtinės ir į ją įmerkiau džiovintą gyvatę, ir kas dieną prieš valgį tos degtinės po vieną šaukštą geriu. Ir taip nuo sklerozės pasigydziau", ir po to klausia: "Žmogus prižadėjo džiovintą gyvatę į Ameriką atsiųsti, jeigu aš noriu ir neturiu kur gauti. Ponas Daktare, ar tai įmanoma, kad galima taip pasigydyti nuo sklerozės?"

Daktaras atsako: "O degtinės po valgomo šaukštą gėrimas ne alkoholiui nieko per daug negero nesuteikia. Tad ir tamsta, jei nesi alkoholiškas, gali mėginti sau nuotaiką taisyti su gyvatine. Dar vienas dalykas: nepardėk su vienu gyvatinės šaukštu, jei manai baigsi su buteliuku dienoje. Kai kurie įpranta gėrimui, vienu šaukštu kasdien pradėję degtinę ragauti. Nėra mediciniškų žinių, kad gyvatinė padėtų, bet mėginti visada galima", paguodžiančiai nuteikia daktaras.

EMĖ IR NUMIRĖ

"Gimtojo Krašto" kovo 19 nr. rašoma: 1971 m. pasirodė JAV Skrantono universiteto buvusio istorijos profesorius Antano Kučo (mirė 1972 m.) ir Pr. Pauliukonio (mirė 1970 m.) parengta Amerikos lietuvių istorija".

Kad Pauliukonis mirė, tai jau tiesa, bet dr. A. Kučas tebevyvena Putname ir jeigu jisai "Gimtajame Krašte" paskaitės tą žinią nemirė iš juoko, tai dar ir "Gimtajai Kraštai" pergyvens.

PATIKSLINIMAS

Laiške iš Lietuvos rašoma: "Buržuazinis nacionalistas, turėdamas žinoti, kad J. Apyžius knyga "Sodybų tušėjimo metas" tikrai vadinasi "Krautuvų tušėjimo metas", o J. Baltušio knyga "Su kuo valgyta druska", vadinasi "Su kuo valgys druska".

TARYBINIS INKSTAS

Komunistinė New Yorko "Laisvė" kovo 4 d. išspausdino žinią "Jis gavo tarybinį inkstą". Rašoma, vasario 19 d. Maskvoje automobilio nelaimėje buvo užmuštas 16 metų jaunuolis. Už 48 valandų jo vienas inkstas lektuvu buvo pristatytas į New Yorką ir New York Hospital — Cornell Medical Center, persodinamas į Jose Serrano. Taigi, šalia tarybinio rašytojų, tarybinė "Vilnis" paskelbė ir tarybinį inkstą.

gu kiek ir daugiau užduoda. Prisišikimo šventėms artėjant, tegu paskauda. Bet ar šiais visokiu reformų laikais nebūtų gera, kad kas ką paplaktų tikru rimbui, tai būtų lyg ir kokia verbinė pažanga, daugiau primenanti tradiciją, kada, verbomis plakdami net ligi raudonumo, šaukdavo: verba plaka, ne aš plaku!

V. V.

VYNAS IR KELIONĖS

Šakytė išleido knygą "Alkana žemė", o K. Bradūnas "Alkana kelionė".

V. Reimeris išleido "Vėjo vynos", o Nyka Niliūnas "Vyno stebuklas".

KOVA PRIEŠ CEPELINUS

T. Klyga "Dirvoje" šitaip apeliuoja į lietuves moteris, geisdamos skanesnių patiekalų. Anot jo: "Rastingu ir kultūringu moterų sąžinė turėtų stengtis bent viešai savus valgius lietuviškai vadyti. Doram žmogui skonio negadinti svetimu jovaliu, kaip — baranka, mazorika, kolūnė, cepelinai, bulkos ir bulkietės, sosai, ponkai ir kt. Irgi margučiu kad nenešų mums kokia boba ar bobelė, bobutė, nes Lietuvoj vaikai žinojo, kad zuikutis velykaičius atridena.

ATSIMINIMŲ NOSTALGIJA

Ponas Lukavičius buvo miesto galvos padėjėjas. Namie visi kalbėdavo lenkiškai, dukros buvo labai gražios panelės. Klebonas buvo mudviem įsakęs išmokyti lenkiškai. Pakviesdavo mudu į savo šeimos šventes, net mokė ir mazorką šokti.

Kun. J. Venckus

DAKTARO KABINETE

— Praėjusią savaitę aš taip ilgai laukiau daktaro kabinete, kad supykau ir parėjau namo, nutaręs mirti natūralia mirtimi.

MAMOS KALTĖ

— Tėte, kur yra Alpės?
— Klausyk mamos, ji viską kažkur nukiša — atsakė tėvas.

PRAKTIKA

— Tamsta šįryt žymiai lengviau kosėj, — sako slaugė ligoniu.

— Turėčiau, turėčiau, nes aš visą naktį praktikavau.

RANKRAŠTIS

— Ar tu gali ką nors daryti, ko kiti žmonės negali?

— Kodėl ne? Aš galiu skaityti savo paties rankos raštą.

TAUPYMAS

Vienas fabrikantas pasisakė ketinąs apkarpyti savo reklamų skelbimus, kad sutaupyti pinigų. Į tai pardavėjas atsakė:
— Tad galėtumėt sustabdyti ir savo laikrodį, kad sutaupyti met laiko.

METAI

— Kiek metų turėtų asmuo, gimęs 1920 m.? — klausia mokytojas.

— Vyras ar moteris? — prašo patikslinti mokinys.

DAILĖS PARODOS VADOVĖ

Nors ir gausu pas mus dailės parodų, bet tokių vadovėlių, gaila, nėra, apie kokią rašo Vilniaus "Literatūra ir Menas". O gidė tikrai verta pavydo. Aple ją J. Kunčinas rašo:

Parodos gidė pirmokams:

"Vaikučiai, ar matot, kiek čia jums visko pripašė dėdė ir tetos? Gerai, kad matot. Štai čia vienas dėdė ir viena teta sėdi už stalo ir valgo. Matyt, jiems labai skanu. O jūs, vaikučiai, ar visada viską suvalgot? Visada? Gerai. O prieš valgį rankas plaunate? Šitie dėdė ir teta visuomet plauna rankas.

Vienas pirmokas: Kad jų rankos žalios!

Gidė: Taip tik atrodo paveiksle. Kai paaugė, supras, kodėl jos žalios. Gal norite ko paklausti?

Antras pirmokas: O kodėl viena tetos akis yra didesnė ir žiūri visai ne į dėdę?

Gidė: Matyt, virtuvėje kas nors verda. Teta viena alkimi stebi puodą, kad neišbėgtų arba neprisiviltų. Aišku? Eisme toliau...

Parodos gidė pirmakursiams

"Sustokime prie šito paveikalo. Ar jaučiate, kaip iš kūrinio trykšta nemeluota tiesa? Du žmonės — jis ir ji — vakarieniauja. O gal pusrūciauja, nevalgo. Pagaliau tai, kad jie valgo, kūrėjui nėra svarbiausia.

Svarbiausia, kad jie dviese. Matot, kad mergina visai nežiūri į lėkštę su salotom, mėsa ir bulvėmis? Vienoje rankoje ji gniaužia šakutę, o kita glamžo staltiesės kraštą. Čia ir slypi psichologinis-analitinis kūrinio užtaisas. Juk vyriškis, net nepalietęs savo porcijos, jau čiumpa už taurės stalo vyno!

Vienas pirmakursis: Už stiklinės rašalo.

Gidė: Vulgarieji lankytojai gali išeiti! Toliau. Matyt, tarp šių dviejų žmonių neseniai įvyko

didžiulė drama. O gal ir nedidelė tragedija. Gal vyriškis sužinojo nemalonų naujieną. Gal jis nusikraudė šią merginą. Žinot, kokie tie mūsų vyrai. Jūs, merginos, niekada nepakliūkite ant tokios meškerės. Šit sėdi jie

NEPAVYKES ISPODIS

Naujas advokatas ką tik atidarė savo kontorą.

— Aha, štai jau klientai! — pradžiugo jis, įeinant žmogui.

— Turiu jam padaryti ispodį. Pagriebia telefoną ir kalba:

— Ne, labai gaila, bet negalėsiu imti tamstos bylos net ir už 1,000 dol. Matot, turiu per daug darbo.

Padeda ragelį ir sužiūra į ateivi.

— Kuo galėčiau tamstai padėti?

— Iš teisybės, niekuo, — atsako tas. — Atėjau čia tik tamstos telefono prijungti.

kaip suakmenėję ir nežino, ko griebtis. Net valgis negalvoj. Matot, kokios graudžios jos akys. Lūpos. Pirmoji rankšletė, ir tokios žalsvai liūdnos rankos...

1 balsas: Ir aš norėčiau tokios suknėlės...

2 balsas: Vyras tai tikras lieptuvis: ir akys mėlynos, ir nosies!

3 balsas: Ak... Ko tik nebūna gyvenime...

Parodos gidė kolchoziniams

Dabar atkreipsime dėmesį į drobę "Už stalo". Be abejo, žinote, kad paveikslai tapomi dažniausiai ant drobės. Vyresnieji dar pamena, kaip sunkiai drobę audavo namuose. Paveiksle sėdi du žmonės ir vakarieniauja. Nėra abejonės, kad tai vyras ir žmona, jauni specialistai, gal agronomas ir zootechnikė. Parėjo abu iš darbo, persirengę švaresniais rūbais ir suėdo prie stalo. Matyt, pasikalbėti apie darbą. Jų pačių vaikiai žaidžia gretimame kambaryje, kurio paveiksle nematyti. Juk dabar kolūkiečiai gyvena pasiturintai, turi puikius namus. Apie jų gerbūvį galima spręsti ir iš to, koks turtingas stalas.

Viena moteris: Vyriškis tai panėšį į Pūdimaičių Kazi...

Vienas vyras: O moteriška tai gyva Neringa iš kontoros...

Gidė: Dailininkas puikiai pažįsta mūsų kaimą, jo žmones, rūpesčius. Matote, kaip tikrovės kaip nutapytas ketvirtis lietuviškos duonos. Tiesiog junti kvapą, traškančios plutos skonį. Ne veltui prie šio paveiklo jis plūso ištisą savaitę! Dabar pastovėkime ir patylėkime, pajaukime jo spalvas ir kvapus...

Vienas vyras prieina ir paus-talo drobę.

Gidė: Ekspozatų nosimi prašom neliesti! O dabar...

Parodos gidė užsienie turistams

Paveikslas "Moteris" yra vienas savičiausių šios parodos darbų. Nors jo kompozicija gana paprasta, tačiau tapytojai pavyko esminės detales susieti į harmoningą visumą. Pavargusi, tačiau išdidi ir kupina tikėjimo savomis jėgomis moteria žvelgia į antrame plane sėdintį vyrą. Ryški tapyse, spalvinė įtampa padėjo sukurti kažkokią intymią, žodžiais sunkiai nusakomą paveiklo dviasį. Matote, kad paveiksle parodyti taurės, jautrus ir paprasti žmonės. Švelni žalsva gama tarsi slopina įtampą tarp jų, tačiau trečiame plane dramatiškai nutapytas langas kelia ir nerimą...

Vienas svečias: Gal ką nors pasakytumėte apie nacionalinį savitumą?

Gidė: O taip! Nors paveikslas gana ekspresyvus, tačiau svetimų įtakų ieškoti nė neverta. Dar pažvelkite į kambario, kuriame pietauja herojai, interjerą. Puokštė verbų. Ant sienos — skulptūrėlė. Lininė staltiesė, kurią glamžo moteris. Iš kilimo rašto drąsiai gali spręsti, kad jis pagamintas Lentvareje. Tai, tokio paveiklo niekuo gyvu negalėjo nutapyti nei prancūzas, nei austras, nei japonas! Beje, aš asmeniškai pažįstu kūrinio autorį, tad nedvejodama galiu teigti, jog jis vienas savičiausių vandenyno mus abu išsivežė!"

mūsų nacionalinės tapybos meistrų.

Viena viešnia: Ar paveikslas parduodamas?

Gidė: Už jokių pinigų! Mesio vertybių išvežimas į užsienį yra nuostolis visai kultūrai. Paveikslų jūs galėsite pasirinkti dailės salone.

Parodos gidė paveiklo autoriui

Oi, Vinciai! Užkamavo mane ta tavo teplionė! Ir kam aš tau pozavau tą pamėklę! Maniau, būsiu bent kiek panašus, dabar aiškinu, aiškinu, bet širdį gelia, žiūrint į tą baidyklę. Ir save nei šioj, nei tokį nusi-piešei! Vos nenupirko! Būtų už teigti, jog jis vienas savičiausių vandenyno mus abu išsivežė!"

Pavasarinė eilėsenija

Skambėjimas niekur neduoda žmogui poilsio. Namie skamba žadintuvas, darbe telefonas.

Pieš. J. Juozapavičius

ZUVININKŲ KOMANDA

Atėjus beisbolo sezonui, prisimename specialiai Spygliams atsiųstą linksmą "Sun Times" korespondento Eddie Gold straipsnį. Jame rašoma:

"Jeigu reikėtų sudaryti meškeriojų beisbolo komanda, sudarytina iš šias pavardes turinčių žaidėjų: Catfish (Katsnukė), Hunter, Art Hering (silkę), Dizzy Trout (upėtakis) Norm Bass (jūrų ešeris), Warren Spawn (ikra), Lipman Pike (lydeka), Ty Cod (menkė) Mickey Mackereal (makrelė), Chico Salmon (lašiša) Bobby Sturgeon (erškėtas), Jim Carp (karpis). Žodžiu, žuvinių pavardžių tiek daug, jas čia išvertė, kad net ir meškeriojai galės pasinaudoti. Eddie Gold surašė ir paukščių pavardžių, bet lietuviams užteks ir meškeriojų komandos, paukštinė nereikalinga, nes mūsų broliai nesusiędą.

— Kiekvieną rytą, mano darbas yra ne atsikelti, bet atsibusti.

— Man patinka įvairūs stiliai, todėl aš mėgstu stebėti kramtomąją gumą kramtančius žmones; kiekvienas turi skirtingą kramtymo stilių.

— Mano dantys yra mano bur-nos ziperis.

— Anąsyk mačiau nesvietiskai nutukusį vyrą. Pagalvojau, kad jis buvo prarijęs lietsargį, kuris jo pilve išsikėtė.

— Kada aš valgau vyšnias, aš praleidžiu daugiau laiko spaudydamas, negu rydamas.

— Nusipirkęs elektrinį dantų šepetuką, aš mažai sutaukau energijos. Man vis tiek reikia išsižioti.

— Žinau, kad alkoholiniai gėrimai yra mano priešai, bet aš myliu juos, nes Kristus liepė priešus mylėti.

— Aš geriu tik dėl to, kad nežinau kaip ir kur galima jį kitaip sunaudoti.

— Mano akiniai yra mano nosies balnas.

— Čia tavo labai kvailas klausimas — sakau tada, kai nežinau kaip į tą klausimą atsakyti.

— Gerai, kad man nesiseka gailą su galu suvesti, nes kitaip mano gyvenimas būtų tik nuobodus ratas.

— Visada džiaugiuosi, kada gaunu sąskaitą, nes tai yra faktas, kad daug žmonių manęs neužmiršta ir neužmirš iki mano mirties.

M. Čapkauskas apie save spygliškai

— Aš nevaikščioju ant žemės, aš vaikščioju danguje, nes tik po mano kojom prasideda dangus.

— Mano galva visada pilna. Pilna tuštumos.

— Nesuprantu, kodėl mano nailoninės kojines smunka žemyn, bet nailoniniai marškiniai visada kyka aukščiau.

— Aš visada esu pasirodęs nieko neveikti.

— Kiekvieną rytą, mano darbas yra ne atsikelti, bet atsibusti.

— Man patinka įvairūs stiliai, todėl aš mėgstu stebėti kramtomąją gumą kramtančius žmones; kiekvienas turi skirtingą kramtymo stilių.

— Mano dantys yra mano bur-nos ziperis.

— Anąsyk mačiau nesvietiskai nutukusį vyrą. Pagalvojau, kad jis buvo prarijęs lietsargį, kuris jo pilve išsikėtė.

— Kada aš valgau vyšnias, aš praleidžiu daugiau laiko spaudydamas, negu rydamas.

— Nusipirkęs elektrinį dantų šepetuką, aš mažai sutaukau energijos. Man vis tiek reikia išsižioti.

— Žinau, kad alkoholiniai gėrimai yra mano priešai, bet aš myliu juos, nes Kristus liepė priešus mylėti.

— Aš geriu tik dėl to, kad nežinau kaip ir kur galima jį kitaip sunaudoti.

— Mano akiniai yra mano nosies balnas.

— Čia tavo labai kvailas klausimas — sakau tada, kai nežinau kaip į tą klausimą atsakyti.

— Gerai, kad man nesiseka gailą su galu suvesti, nes kitaip mano gyvenimas būtų tik nuobodus ratas.

— Visada džiaugiuosi, kada gaunu sąskaitą, nes tai yra faktas, kad daug žmonių manęs neužmiršta ir neužmirš iki mano mirties.

GYDYTOJAS AR POETAS

I garsų japonų poetą Basho kreipėsi nedidelių gabumų jaunuolis, gėdaudamas patarimo.

— Nežinau, ar būti gydytoju, ar poetu? — tarė jis.

Basho jam patarė tapti poetu.

— Pasauliui bus saugiau su juo, rašančiu eilėraščius, negu gydančiu ligonius, — vėliau Basho paaiškino jaunuolio draugui.

— Lengva būti angelu, kol niekas to angelo neparenc-zuoja po solo pasirodymo scenoj.